

Politika na náměstí

Vzdělávací cíl: Žáci se na základě analýzy fotografie Václavského náměstí vyzdobeného u příležitosti narozenin J. V. Stalina roku 1949 zamýšlejí nad projevy a dynamikou politických událostí ve veřejném prostoru města.

Klíčová slova: propaganda, každodennost, kult osobnosti, město, historická změna, popis fotografie

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (5 min.)

Prohlížení fotografie pomocí lupy.

2 ANALÝZA FOTOGRAFIE (5 min.)

Označování prvků vztahujících se k politickým událostem (červeně) a ostatních důležitých prvků (modře).

Žáci mohou červeně označit jednotlivé části slavnostní výzdoby (oslavné nápisy a hesla, číslovka 70, Stalinovy portréty, letopočty 1879 a 1949, československé a sovětské vlajky a prapory, pěticípá hvězda). Modře mohou naopak označit prvky související s funkcí jednotlivých domů (nápisy označující hotel, kino, cukrárnu, kavárnu, knihkupectví) nebo s provozem na náměstí (zaparkované automobily, telefonní budka). Zejména v případě pražských škol mohou žáci určit místo (Václavské náměstí). Na základě letopočtu lze snímek datovat.

3 ČETBA POPISKU A DOPLNĚNÍ ANALÝZY FOTOGRAFIE (5 min.)

Fotografie s označenými prvky je doplněna o popis, který osvětluje časové a místní souvislosti. Žáci doplňují do fotografie nové informace či upravují svůj původní popis.

Sedmdesáté narozeniny J. V. Stalina se v ČSR i dalších státech čerstvě zformovaného východního bloku staly předmětem masových oslav. Skutečné datum svého narození (18. 12. 1878) Stalin od počátku politické kariéry záměrně neuváděl.

4 INTERPRETACE FOTOGRAFIE (10 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy fotografie a doprovodného textu odpovídají na otázky: ? Jak se politická událost projevila v prostoru náměstí? ? Kterých prvků na náměstí se politická událost nedotkla?

Fotografie nabízí kontrast slavnostní výzdoby, která již plně odráží novou politickou situaci po Únoru 1948, a přetrvávajícího „předrevolučního“ vzhledu náměstí a jednotlivých domů (architektura z období 19. století a první republiky, úprava fasád a reklamy teprve postupně znárodněných firem a živností).

Otázky by měly otevřít prostor k zamyšlení žáků nad dynamikou politických změn, které se v prostoru měst a obcí mohou projevit různými způsoby (dočasně i dlouhodobě). Většina těchto změn není jednorázová a musí se vyrovnávat s pozůstatky starších historických období.

Učitel může žáky dalšími otázkami vést k hlubší reflexi dobového kontextu a vztahu mezi sférami politiky a každodennosti (změna politické situace po Únoru 1948, role Stalina a Sovětského svazu při osvobození ČSR apod.). ? Proč byly Stalinovy narozeniny tak velkolepě oslavovány? ? Jaký význam mohly oslavy mít pro běžné obyvatele města?

Další možnosti zapojení do výkladu:

Učitel může téma vztáhnout k hodnotám, které jsou manifestovány v současném veřejném prostoru.

? Při jakých příležitostech se s výzdobou náměstí a ulic můžeme setkat dnes? (sportovní utkání, volby, státní svátky a výročí, ale také velkoplošné reklamní kampaně)